

Den norske antarktisekspedisjonen 1956 - 1960

(Norsk ekspedisjon i forbindelse med det internasjonale geofysiske år)

Tordis Villinger • Torgny Vinje og John Snuggerud • Bilder: ekspedisjonsdeltakere

Torgny Vinje måler solstråling. Rundt 90% av solvarmen reflekteres fra den kritthvite snøen. Ikke rart det er kaldt!

"Polarbjørn" og "Polarsirkel" ved losseplassen. Lossingen startet nyttårsaften 1956.

Norway Station, eller Fimbul som vi kalte den, en stille gråværsdag første vinteren.

Sigurd Helle med to av våre kjeledegger, født under senga til Bjørn Grytør en augustdag i 1957.

Odd Gjeruldsen følger en radiosonde-ballong med teodolitt. Ved hjelp av retningen til ballongen og data fra sonden, bestemmes trykk, temperatur, vindhastighet, og vindretning. Ballongene gikk gjerne opp til 20 000 m.

Fra bistasjonen som lå nede ved barrierekannten.

John Snuggerud betjener oson-spektrofotometeret.

Feltpartiet underveis til fjellene. Feltpartiet består av Sigurd Helle, Torbjørn Lunde, Lars Hochlin og Bjørn Grytøyr. De benyttet to traktorer, hver med to sleder og to hundespann.

Underveis til fjellene sank en traktor ned i en sprekke. Personen på bildet og traktorfører: Torbjørn Lunde.

Overvintring 1956-1960 på den flytende shelfisen 35 km fra barrierekannten i Dronning Maud Land (70°35' - 2°32'W). Ekspedisjonen, som ble ledet av Sigurd G. Helle, besto av fjorten mann de første to årene, og ni mann det siste året. Stasjonen, som fikk navnet *Norway Station*, ble opprettet i forbindelse med det *Internasjonale geofysiske år 1957-58*. Hovedoppgaven for ekspedisjonen var meteorologi, men det ble også foretatt målinger og innhentet data innenfor feltene glasiologi, ozon, sydlis, jordmagnetisme og tidevann, samt geodesi og landkartlegging.

Etter grundige forberedelser og innlastning i selfangstskutene "Polarsirkel" og "Polarbjørn", reiste ekspedisjonen fra Oslo 10. november 1956. Turen sørover gikk greit, og etter korte stopp i Las Palmas og Montevideo gikk seilasen videre gjennom de brølende førtigradene til Grytvika på Sør Georgia. Nyttårsaften 1956 - 49 døgn etter avgang fra Oslo - ankom ekspedisjonen barrierekannten med lysglorie over seg i et strålende solskinn. Skutene fant landgang i en bukt med lav barrierekant, og ilandføringen av utallige

tonn gods begynte: alt som trengtes av proviant og utstyr for to år, bl.a. over 100 tonn drivstoff. Men først av alt skulle ekspedisjonens firebente venner, 42 grønlandshunder, få mønstre av skutene, og boltre seg i deres rette element. Varene ble først lagret litt inne på isen, og senere fraktet til dit hvor stasjonen skulle bygges, 35 km lenger inne.

Arbeidet med å bygge stasjonen begynte straks byggematerialet var på plass. De første dagene hjalp mannskapet fra skutene, men de måtte videre til selfangst på New Foundland og snart var ekspedisjonsmedlemmene overlatt til seg selv.

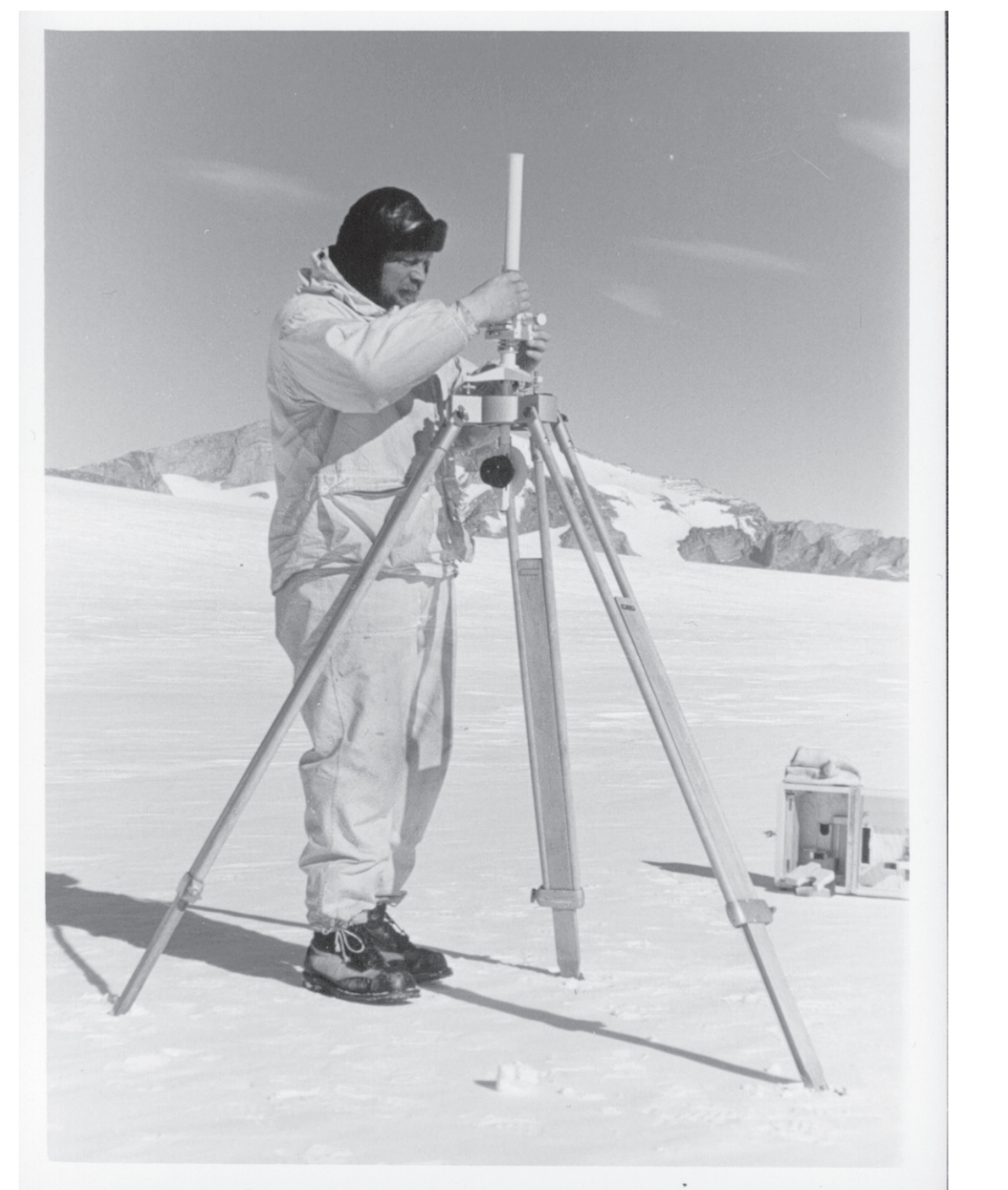
Alle husene, seks i tallet (meteorologi og radio, kjøkken, oppholdsrom, kontor og mørkerom, sovehus, aggregathus, garasje til traktor, ballonghus), ble koplet sammen gjennom en omlag 60 m lang korridor bygget opp av proviant- og utstyrs-kasser. Over kassene ble det trukket presenninger. På den måten kunne det arbeides i fred og ro inne på stasjonen, uansett vær. Etter de første høststormene lå snøen jevnt med hustakene, og etter tre år hadde det samlet seg

så mye snø at folk måtte entre opp en 6.5 meter lang stige for å komme seg ut.

Ferske nyheter utenfra fikk de gjennom kortbølgesendingene til nordmenn i utlandet og fra andre stasjoner, bl.a. BBC. Fra og med det andre overvintringsåret fikk de også daglig "ferske" aviser levert på døren av ekspedisjonslederen. Datoene på avisene stemte - de var bare et år forsinket.

Sommeren 1957-58 foretok *Sigurd Helle, Torbjørn Lunde, Lars Hochlin og Bjørn Grytøyr* en omfattende ekspedisjon med traktor og hundespann opp Hellehallet og inn i Fimbulheimen. I løpet av den omlag fem-måneders lange ekspedisjonen, målte de bl.a. inn fastpunkter for kartlegging.

Følgende sommer (1958-59) ble store områder fotografert fra fly. Oppdraget ble utført av det norske luftforsvaret sammen med Norsk Polarinstitutt. En kartlegging av betydelige områder ble derved gjennomført.

Sigurd Helle måler jordmagnetisme inne i fjellene.